

IDOM

RAPORT

*al vizitei de monitorizare la izolatorul de detenție provizorie
a Inspectoratului de Poliție Florești, din 09.11.2016*

I. Informație preliminară

Izolatorul de detenție provizorie a Inspectoratului de Poliție or. Florești (IP Florești) este situat adiacent clădirii inspectoratului de poliție. Izolatorul este compus din 5 celule funcționale și 2 nefuncționale, spațiu de repartizare a hrănilor și altul pentru duș. IP Florești este conectat la sistemul de încălzire, inclusiv IDP.

În conformitate cu Codul de procedură penală (CPP), persoanele suspectate de comiterea unei infracțiuni pot fi reținute de poliție pentru un termen de până la 72 de ore din momentul privării de libertate. Până la expirarea acestei perioade, suspectul trebuie să fie prezentat unui judecător, care va decide dacă el / ea trebuie să fie plasat în arest preventiv sau aplicată o altă măsură preventivă (de exemplu arest la domiciliu, cauțiune, etc.) sau eliberat.

Persoanele suspectate de comiterea unei contravenții pot, în principiu, să fie reținute de poliție pentru o perioadă maximă de trei ore. În scopuri de identificare, pot fi reținute persoane pentru o perioadă de cel mult șase ore.

La începutul vizitei, grupul de monitorizare a fost informat că persoanele care execută pedepse contravenționale și cele plasate în arest nu sunt deținute în Izolatorul de detenție, ci sunt transportate la Penitenciarul nr. 17 din Rezina.

II. Deficiențe de drepturile omului semnalate anterior în activitatea instituției:

Urmare a vizitei din 20.02.2014 a reprezentanței Bălți a Centrului pentru Drepturile Omului din Moldova (Oficiul Avocatului Poporului, la moment) i-au fost aduse următoarele recomandări pentru îmbunătățirea condițiilor de detenție:

- De a întreprinde măsuri de salubritate a ambelor veceuri din IDP, precum și montarea ușilor ce vor asigura intimitatea persoanei deținute, în concordanță cu prevederile legale;
- De a asigura fiecare deținut cu lenjerie corespunzătoare (pernă, față de pernă, cearșaf, pătură) din dotarea inspectoratului.;
- Înlăturarea deșeurilor menajere din ograda izolatorului, și întreprinderea măsurilor de supraveghere permanentă a stării sanitaro-epidemică în IDP;
- de a asigura plasarea deținuților în izolatorul de detenție preventivă în conformitate cu normele materiale ale legislației naționale în vigoare, iar în acest sens de a evita deținerea îndelungată a acestora în izolator.

Din raportul anterior elaborat de Institutul pentru Drepturile Omului din Moldova (în continuare IDOM) pe marginea condițiilor de detenție în cadrul IDP al IP or. Florești, în perioada august 2013, deducem următoarele deficiențe stringente:

- Lipsa blocurilor sanitare și a apei potabile în interiorul celulelor din izolatorul de detenție;
- Lipsa sistemului de canalizare;
- Lenjeria de pat și saltelele necesită a fi schimbate și numărul acestora să fie siplinit.

III. Deficiențe semnalate de către reprezentanții IP Soroca:

IDOM

- Lipsa resurselor financiare pentru punerea în funcțiune a sistemului de canalizare și a apeductului în celulele izolatorului;
- Lipsa personalului de supraveghere și escortă în serviciul izolatorului;
- Problema transportării deținuților la Penitenciarul Rezina (distanța 70 km)

IV. Informații despre vizită

Data vizitei: 09.11.2016

Durata vizitei: 15.30 – 16.40

Membrii echipei de monitorizare: Ion Schidu, Radu Nicoară, Dumitru Russu - reprezentanți ai AO Institutului pentru Drepturile Omului din Moldova.

Obiectivele vizitei:

Monitorizarea și evaluarea gradului de implementare a recomandărilor expuse anterior privind îmbunătățirea condițiilor de detenție din cadrul izolatorului de detenție preventivă a Inspectoratului de Poliție or. Florești.

V. Constatări generale

În cadrul interviului cu șeful Inspectoratului și șeful serviciului management operațional, echipei de monitorizare i-a fost comunicat că reparații capitale în izolatorul de detenție au fost efectuate în anul 2014. Din bugetul instituției se alocă mijloace financiare doar pentru reparații curente, cosmetice.

În IDP al IP Florești sunt amplasate 3 camere de supraveghere: 2 pe holul izolatorului, iar 1 în biroul pentru întrevederi. Prin intermediul camerelor se poate urmări cine intră și iese din izolator, dar și din celule. Potrivit celor relatate de reprezentantul IDP, informația înregistrată se stochează pe serverul instituției, păstrându-se 6 luni pe serverul IGP.

În interiorul inspectoratului sunt panouri informative cu privire la drepturile persoanelor aflate în custodia poliției și instituțiile la care ar putea reclama violarea drepturilor omului. Totodată, informația respectivă lipsește în incinta izolatorului de detenție.

La momentul vizitei în izolator erau deținute 3 persoane (bărbați), care urmau să fie transportate la Penitenciarul din or. Rezina. Pe parcursul interviurilor desfășurate în cadrul vizitei, din partea persoanelor deținute cu care au fost realizate interviuri.

VI. Condițiile materiale în celule

Precum a fost menționat mai sus, izolatorul de detenție provizorie este amplasat adiacent instituției inspectoratului, fiind compus din 7 celule, dintre care 5 funcționale (celelalte 2 nefiind sigilate). Dimensiunile celulelor variază între 6,5 și 6,9 m². În celule lipsește grupul sanitar. **/a se vedea imaginea 3/**

În fiecare celulă sunt amplasate 2 spații pentru dormit etajate (lemn), în care sunt deținute câte 2 persoane. În aceste circumstanțe, putem conchide că la momentul desfășurării vizitei spațiu locativ revenit pentru un deținut, contrar standardelor CPT, era în jur de 3.5 m².

În celulă este amplasată o masă cu scaune (fixate de podea). Nu au fost observate urnele de gunoi. Nu este un loc de păstrarea lucrurilor personale, din cele relatate de angajații izolatorului, sunt păstrate în biroul felcerului.

La momentul vizitei, sistemul de încălzire al izolatorului, cât și a întregului inspectorat era funcțional. Celulele erau încălzite centralizat, prin țevi amplasate sub ferestrele celulelor. Din partea deținuților, nu au fost semnalate careva obiecții cu privire la temperatura în încăperile izolatorului, aceasta fiind relativ confortabilă. **/a se vedea imaginea 2/**

IDOM

Celulele din izolator dispun de ferestre, respectiv iluminarea naturală. Deși sistemul de ventilare al instituției a fost renovat în 2013, acesta funcționează cu anumite deficiențe. Respectiv, de la satisfăcător pentru celulele I-III spre nesatisfăcător pentru celule IV și V.

În celule, deținuții nu au acces la apă și nici la veceuri. Apa le este oferită de către angajații IDP la cererea deținuților. Seara-noaptea, situația inexistenței veceurilor, „este depășită” prin substituirea cu vase mari de fier, care sunt deșertate dimineața de către deținuți. Menționăm că acestea emană un puternic miros usturător, iar utilizarea acestora are loc într-un spațiu neizolat, la vederea celuilalt deținut. Aceste circumstanțe, afectează starea de sănătate a persoanelor plasate în izolator, dar și lezează demnitatea umană. Cumulativ, aceste circumstanțe ridică semne de întrebare prin prisma tratamentului degradant. **/a se vedea imaginea 4 și 5/**

Din interviurile desfășurate cu persoanele deținute, am constatat că mirosul neplăcut din celule, care este deseori acutizat de fumul de țigară, a cauzat înrăutățirea stării de sănătate, fiind în consecință chemat serviciul medical de urgență. Intervievatul a comunicat echipei de monitorizare că cazurile respective se repetă periodic, atunci când este adus la izolatorul de detenție din Florești, pentru acțiuni de urmărire penală din Penitenciarul din Rezina.

De asemenea, a fost stabilit că lenjeria de pat este uzată, uneori inexistentă. Aceasta fiind adusă persoanelor reținute de rude, iar în unele cazuri de către deținut la transportare din penitenciar. Problema lenjeriei și a saltelelor a fost confirmată inclusiv de personalul inspectoratului, însă au fost date asigurări că în scurt timp această problemă urmează a fi soluționată prin intermediul unor donații. **/a se vedea imaginea 1/**

VII. Camera de întrevederi

Camera pentru întrevederi și interogări este amplasat la intrarea în izolatorul de detenție provizorie. Aceasta este dotată cu o masă și câteva scaune fixate de podea. Supravegherea video este funcțională. Potrivit celor relatate de reprezentanții IP Florești, programul de funcționare a camerei de întrevederi și interogări este flexibil, utilizată ocazional pentru desfășurarea întrevederilor sau consultațiilor cu avocații.

VIII. Condițiile de baie/duș

Din cele relatate de persoanele responsabile din cadrul IP Florești, dar și în cadrul interviurilor cu persoanele reținute, a fost dedus că baia este utilizată de reținuți în funcție de solicitări, având în vedere că deținuții se află în izolator pe durate reduse.

Apa caldă este asigurată prin intermediul unui cazan electric. În baie, concomitent dușul pot primi 2-3 persoane, totodată în așa circumstanțe nu este asigurată intimitatea, întrucât spațiul nu este delimitat. **/a se vedea imaginea 6/**

IX. Spălarea hainelor

Din cele relatate de către reprezentanții instituției, spălarea hainelor nu se efectuează în instituție. Deținuții, de obicei, nu solicită spălarea hainelor, acestea fiind aduse de ei din instituția penitenciară. Pe de altă parte, nu a fost identificat utilajul necesar pentru spălarea hainelor.

X. Curtea de plimbare/ plimbările la aer liber

Persoanele private de libertate cu care au discutat reprezentanții IDOM, au afirmat că le este respectat dreptul la o oră pe zi de plimbare la aer. În cadrul inspectoratului este o curte de plimbare, cu dimensiunile de 23 m². Spațiul de plimbare este de dimensiuni acceptabile și este acoperit cu o plasă metalică. De asemenea, zidurile sunt înalte (aproximativ 3 m). Curtea de plimbări nu este dotată cu careva accesorii.

O problemă semnalată de IDOM este, iarăși, mirosul puternic de veceu pe întreg perimetrul curții de plimbare, fapt datorat păstrării vaselor de veceu (deseori insuficient de salubre) din celule și veceurilor externe în curtea de plimbare. În aceste circumstanțe, conchidem că persoanele deținute sunt urmărite de mirosul puternic de veceu,

IDOM

practic, în oricare loc al izolatorului, fapt ce poate avea consecințele menționate mai sus (înrăutățirea stării de sănătate).

XI. Primirea coletelor

Potrivit celor relatate de reprezentanții instituției, vizitele familiei și rudelor pentru transmiterea coletelor sunt permise ori de câte ori este solicitat. Instituția deține un registru în acest sens, iar formalitățile necesare sunt perfectate într-unul dintre birourile IP Soroca. În cadrul interviurilor, nu au fost semnalate careva dificultăți în acest sens nici de către persoanele deținute în acel moment în IDP. Transmiterea coletelor este efectuată în baza unei cereri tipizate, iar coletele sunt verificate de către angajații serviciului escortă și, respectiv, transmise către beneficiari în izolator.

XII. Alimentarea

Din cele relatate de către conducerea inspectoratului mâncarea este asigurată persoanelor deținute în cadrul izolatorului de 3 ori pe zi, prin intermediul contractării unei cantine din localitate care pregătește hrana. Condițiile blocului de repartizare a mâncării din IDP sunt satisfăcătoare. Interviurile cu persoanele deținute privitor la calitatea și cantitatea hrănilor nu au semnalat careva motive de îngrijorare, deși echipa de monitorizare exprimă îngrijorări cu privire la faptul că hrana este primită în condițiile în care persistă un miros neplăcut de la „veceu”.

XIII. Asistența medicală

Asistența medicală persoanelor deținute în IDP al IP Florești este asigurată de un felcer angajat prin cumul de IP Florești. În rapoartele sale precedente către Republica Moldova, CPT-ul a reluat că o situație de acest gen este de natură să dea naștere unui conflict evident de interese. Recunoscând, în același timp faptul că persoanele reținute de poliție au dreptul la un examen medical de către un specialist din afară, CPT-ul consideră că personalul medical care lucrează în IDP-uri ar trebui să fie, de preferință, independent de poliție.

Biroul felcerului este situat în incinta izolatorului inspectoratului, iar asistenta medicală/felcerul monitorizează starea de sănătate a persoanelor reținute și acordă ajutor medical ori de câte ori este solicitat. În cazuri grave, este chemat ajutorul serviciului medical de urgență.

La momentul vizitei asistenta medicală nu se afla în inspectorat. Din relatările angajaților, ea este solicitată în cazurile de reținere a persoanelor bănuite de săvârșirea infracțiunilor.

Pentru adresare după ajutor medical, persoanele reținute solicită direct asistență medicală în mod verbal sau prin intermediul personalului din IDP. Interviurile desfășurate cu persoanele deținute privitor la calitatea și cantitatea serviciilor medicale acordate nu au semnalat careva motive de îngrijorare la membrii echipei de monitorizare.

De asemenea, ne-a fost comunicat că careva dificultăți privind asigurarea cu medicamente de primă necesitate a IDP-ului nu se atestă.

XIV. Relele tratamente

Persoanele intervievate de către echipa de monitorizare au declarat că au fost tratați corect în timpul aflării în custodia poliției, în cadrul IP Florești. Atitudinea respectuoasă față de deținuți a personalului instituției a fost remarcată și de către membrii echipei de monitorizare.

Prevenirea relelor tratamente

Potrivit standardelor CPT, în vederea prevenirii relelor tratamente, cele trei drepturi fundamentale (dreptul la acces la serviciile unui avocat, dreptul de a fi consultat de un medic și dreptul de a comunica despre reținere unei rude sau unui terț) ar trebui să se fie asigurate din momentul privării efective de libertate a persoanelor. Aceste

IDOM

măsuri de protecție ar trebui să se aplice nu numai persoanelor reținute de poliție în legătură cu o infracțiune penală sau contravenție, ci și pentru cei care sunt obligați să rămână cu poliția din alte motive (de exemplu, ca martor sau în scop de identificare).

Din cele observate de echipa de monitorizare, în timp ce dreptul de a fi consultat de un medic la momentul reținerii este, aparent, asigurat.

XV. Mijloace materiale de probă

În cadrul vizitei de monitorizare au fost desfășurate interviuri cu reprezentanții Inspectoratul de Poliție or. Florești, dar și cu persoanele deținute în izolatorul de detenție provizorie; au fost făcute fotografiile ale celulelor; a fost utilizat un dispozitiv pentru măsurarea perimetrului celulelor, temperaturii și umidității.

XVI. Finalizarea vizitei

Urmare a desfășurării vizitei de monitorizare, a fost efectuată o discuție de *follow-up* privind constatările cu șeful Inspectoratului de Poliție or. Florești.

XVII. Concluzii și recomandări

1. Membrii grupului de monitorizare apreciază progresul realizat de conducerea Inspectoratului de Poliție or. Florești în ceea ce privește transferul în Penitenciarul nr. 17, Rezina, a persoanelor arestate preventiv și celor ce ispășesc pedeapsa de arest contravențional, fapt consacrat în Regulile penitenciare europene¹. Reamintim că continuarea detenției în sediul poliției, chiar și după ce persoana în cauză a fost adus în fața unui judecător, crește riscul de intimidare și rele tratamente.
2. În raportul său către Guvernul Republicii Moldova, CPT-ul a reiterat recomandarea potrivit căreia trebuie depuse eforturi suplimentare pentru a se asigura că returnarea persoanelor plasate sub arest la sediul poliției este solicitată și autorizată numai în cazuri excepționale, pentru anumite motive și pentru cea mai scurtă perioadă posibilă; procurorii ar trebui să examineze cu atenție orice cereri pentru transferarea deținuților făcute de poliție².
3. Atragem atenție, în condițiile lipsei sistemului de canalizare și apă în celulele din IDP, asupra imperativității asigurării unor condiții igienice corespunzătoare în celulele de detenție, dar și în curtea de plimbare. De asemenea, este imperativă luarea măsurilor necesare în vederea asigurării intimității în spații destinate pentru veceu din cadrul celulelor din Izolator.

Astfel, făcând referire la constatările semnalate în precedent, dar și celor specificate de prezentul Raport, atragem atenție asupra următoarelor ajustări ce urmează a fi efectuate, în vederea îmbunătățirii condițiilor de detenție în cadrul IDP al IP or. Florești:

- a. Renunțarea la vase de veceu în cadrul celulelor din Izolatorul de detenție preventive din cadrul IP Florești și crearea veceurilor corespunzătoare, conectate la un sistem de canalizare corespunzător;
- b. Identificarea unei soluții corespunzătoare pentru asigurarea că spațiul de plimbare nu este dominat de un miros permanent de veceu: salubritatea efectivă a veceului exterior, identificarea unui loc alternativ pentru păstrarea vaselor de veceu/renunțarea la acestea în favoarea unui sistem sanitar corespunzător;
- c. Oferirea saltelelor, dar și lenjeriei de pat curate persoanelor reținute ce urmează să petreacă noaptea în izolator;
- d. Oferirea persoanelor deținute mai mult de 24 de ore a unui set sanitar de bază (care să conțină săpun, hârtie igienică, prosop, pastă de dinți și o perie de dinți);
- e. Neadmiterea aflării în izolatorul de detenție provizorie a persoanelor reținute pe durată ce depășește 72 de

¹ Regula 10.2 din Reguli, [http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/prisons/Rec\(2006\)2%20Romanian.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/prisons/Rec(2006)2%20Romanian.pdf)

² P. 14 din Raportul CPT/Inf (2016) 16, <http://www.cpt.coe.int/documents/mda/2016-16-inf-eng.pdf>

IDOM

ore (24 ore în cazuri ce implică minori) și asigurarea că reîntoarcerea persoanelor arestate în localurile poliției, pentru orice motiv care ar fi acela, să fie solicitată și autorizată doar atunci când nu există absolut nici o altă opțiune și pentru cel mai scurt timp posibil;

- f. Asigurarea că la admiterea și eliberarea persoanele în /din IDP acestea urmează a fi examinate imediat de către un specialist medical. La solicitarea persoanei reținute, examinarea medicală poate fi efectuată, pe cont propriu, de către un medic independent, indicat de persoana reținută. Rezultatele oricăror examinări medicale ale persoanei reținute, inclusiv cele efectuate de către medici independenți, se anexează la fișa medicală a persoanei reținute, după ce acesta a luat cunoștință de conținutul examenului, contra semnătură³;
- g. Asigurarea alimentării deținuților în conformitate cu prevederile Hotărîrii Guvernului nr. 609 din 29.05.2006, privind normele minime de alimentare zilnică și obiectele de toaletă și menaj ale deținuților; De asemenea, măsuri trebuie întreprinse pentru a asigura că persoanele reținute vor beneficia de un regim alimentar care să țină cont de vârstă, stare de sănătate, condiție fizică, religie, cultură⁴;
- h. Asigurarea că celulele nefuncționale nu sunt și nu vor fi utilizate pentru deținerea persoanelor prin sigilarea sau sudarea intrării în celulele respective;
- i. Excluderea practicii de folosire a regimului de lucru a personalului timp de 24 ore, ceea ce contravine legislației în vigoare.

De asemenea, făcând referire la standardele CPT-ului în ceea ce ține de prevenirea relelor-tratamente, reamintim despre necesitatea întreprinderii următoarelor pași:

- Consolidarea eforturilor în vederea realizării efective a dreptului persoanelor private de libertate de a informa imediat o rudă sau persoană apropiată despre situației lor;
- Asigurarea că persoanele luate în custodie beneficiază în mod efectiv de dreptul de a avea acces la un avocat (dreptul de a avea consultații confidențiale cu avocatul și să fie prezent în timpul interogărilor/depunerii mărturiilor) începând din momentul plasării în custodia poliției;
- Luarea măsurilor necesare pentru a se asigura că: - toate persoanele plasate în IDP sunt examinate fără întârziere de către un lucrător medical și că înregistrările întocmite în urma examinării conțin: (i) o descriere deplină, bazată pe constatări medicale obiective, urmare a unei examinări aprofundate, (ii) o descriere deplină a declarațiilor făcute de persoana în cauză, care sunt relevante pentru examinarea medicală (inclusiv descrierea stării de sănătate, precum și orice acuzații de maltratare), și (iii) concluziile lucrătorului medical, ținând seama de (i) și (ii), indicându-se, în măsura în care este posibil, concordanța dintre orice afirmații făcute și constatările medicale obiective; - Toate examinările medicale ale persoanelor aflate în custodia poliției se desfășoară în afara ariei auditive și – în cazul când lucrătorul medical solicită în mod expres – în afara ariei vizuale a ofițerilor de poliție; - Datele medicale sunt, de regulă, inaccesibile personalului non-medical;
- Întreprinderea măsurilor pentru a se asigura că toate persoanele reținute de poliție - indiferent de motiv - sunt pe deplin informate cu privire la drepturile lor fundamentale, chiar de la începutul privării lor de libertate (adică, din momentul în care acestea sunt obligate să rămână cu poliția) . Acest lucru ar trebui să fie asigurat prin furnizarea de informații verbale clare chiar de la început, care vor fi completate în cel mai scurt (adică, imediat după sosirea la sediul poliției), prin furnizarea în formă scrisă a informației privind drepturile persoanei

³ Fișele medicale ale persoanelor reținute sunt elaborate de felcher-ul IDP, conținând diagnosticul cât și evoluția pacientului împreună cu examinările speciale avute și tratamentul acestuia. În cazul unui transfer, fișa trebuie transmisă doctorilor din instituția la care va ajunge deținutul, iar în cazul eliberării, această fișă trebuie transmisă reținutului. Conținutul fișelor medicale este confidențial. Acestea se păstrează separat de dosarele personale ale persoanelor reținute, fiind accesibile doar lucrătorilor medicali, reținutului, cu excepția cazului când există o contraindicație de ordin terapeutic și, cu consimțământul ultimului, familiei sau avocatului său.

⁴ P. 78 din Ordinul 223 din 6.07.2012 privind aprobarea Instrucțiunilor privind activitatea izolatoarelor de detenție provizorie ale Ministerului Afacerilor Interne. Persoanele reținute vor beneficia de un regim alimentar care să țină cont de vârstă, stare de sănătate, condiție fizică; p. 22.1 din Regulile penitenciarelor europene”

IDOM

deținute într-o manieră accesibilă. Formularul trebuie să fie disponibil într-o gamă adecvată de limbi (română și rusă);

- Actualizarea informației pe panourile informative din cadrul inspectoratului și nemijlocit inzolatorului privind drepturile persoanelor reținute și instituțiile unde acestea ar putea solicita asistență juridică gratuită, dar și instituțiile și organele responsabile de protecția drepturilor omului/ persoanelor aflate în custodia poliției.

IDOM

Imaginea nr. 1

Imaginea nr. 2

Imaginea nr. 3

Imaginea nr. 4

Imaginea nr. 5

IDOM

Imaginea nr. 6

